

Op 10 november 1867 deed Kuyper zijn intrede als predikant in Utrecht. Tijdens zijn predikantschap daar publiceerde hij een groot aantal preken, brochures en populaire geschriften. Hiermee gaf hij uiting aan zijn verontrusting over de toestand in de Hervormde Kerk, die volgens hem deplorabel was. In oktober 1869 publiceerde Kuyper zijn eerste artikel 'Eerlijke discussie!!' in *De Heraut*. Dit deels kerkelijke en deels politieke weekblad was opgericht als orgaan van de orthodoxe stroming binnen de Hervormde Kerk. In januari 1871 werd Kuyper redacteur van *De Heraut*, waarmee de stroom artikelen begon die Kuyper tot zijn dood zou publiceren. Van groot belang was ook de oprichting van het antirevolutionaire dagblad *De Standaard* op 1 april 1872, waarin Kuyper als hoofdredacteur onafgebroken zijn opinie op politiek terrein vertolkte. *De Standaard* verving *De Heraut*. 21

EEN VRIJE UNIVERSITEIT

Het idee van een vrije universiteit uitte Kuyper in 1870 voor het eerst publiekelijk. In *De Heraut* schreef hij drie breed opgezette artikelen, waarin hij een vrije universiteit bepleitte. Een paar dagen na het verschijnen van deze artikelen deed Kuyper op 7 augustus 1870 zijn intrede als predikant in de hervormde kerk in Amsterdam. Binnen de kerkenraad werd hij leider van de orthodoxe groepering. Bij zijn komst in Amsterdam begon Kuyper meteen met de bestrijding van het modernisme binnen de kerk en met het organiseren van de gereformeerde richting. Kuyper stuurde aan op een 'scheiding der geesten' in de grote Amsterdamse hervormde kerk. Het kwam niet tot deze breuk, voornamelijk omdat de vooraanstaande ethische hervormde Amsterdamse predikanten (ds. N. H. de Graaf en dr. J. Cramer) niet geheel achter Kuyper stonden. Eind 1872 werkte Kuyper het idee van een vrije universiteit verder uit in een serie artikelen in *De Standaard*:

Er is voor wetenschap en Kerk maar één uitweg: de vrije, de onafhankelijke lagere en hogere school. De vrije Universiteit, ziedaar dan wat ons dunkt, waarheen zich de geesten moeten richten. De vrije Universiteit, niet meer door vorstelijke willekeur geoctroyeerd, maar naar eisch van het moderne leven, krachtens recht van Staatswet, erkend. De vrije Universiteit, alle vakken van wetenschap omvattend, maar ook de eenheid tusschen die allen be-